

Sotsiaalkaitseministri määruse „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamise toetamine“ eelnõu koostööstabel

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
Eelnõu koostööstused EISis: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium märkusteta, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium vaikimisi ning Rahandusministeerium ja Eesti Linnade ja Valdade Liit käesolevate märkustega. Arvamuse esitasid: Riigi Tugiteenuste Keskus, Eesti Linnade ja Valdade Liit ja Muhu Vallavalitsus.			
Rahandusministeerium (RaM)			
	RaM	Eelnõus ja seletuskirjas tuleb korrigeerida meetme 21.4.1.1. sekkumise nimetust – see peab olema läbivalt „Kogukonnapõhiste toetatud elamiste loomine teenusmajas“.	Arvestatud
	RaM	Eelnõu „reguleerimisala“ peatükis tuleb välja tuua ka meetme nimetus „Iseseisvat toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning hooldusvõimaluste tagamine“, sest viitest vaid meetme numbrile „21.4.1.1“ ei piisa.	Arvestatud
	RaM	Seletuskirjas palun täiendada § 20 lõiget 6 selgitusega, millised on tagajärjed kui toetuse saaja partneri loobumisel uut partnerit ei leia. Tegemist võib olla olukorraga, kus RÜ peab tunnistama taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks ja nõudma toetuse tagasi või olukorraga kus osaliselt tuleb taotluse rahuldamise otsus tunnistada kehtetuks ja vähendada selles osas toetus. Tegemist on toetuse saaja suhtes väga olulise infoga, kuivõrd tagajärjed on tõsised, mistõttu tuleks toetuse saajat sellest läbi seletuskirja teavitada.	Arvestatud
	RaM	Eelnõu paragrahv 7 sõnastus on ebaõnnestunud. Toetuse maksimaalne osakaal on korrektne märkida „60% kuni 90% abikõlblike kulude maksumusest vastavalt lisas 2 sätestatud KOV maksimaalsele	Arvestatud.

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		toetusele.“ Samas paragrahvis on selguse huvides vaja välja tuua ka omafinantseeringu osakaal, sest hetkel märgitud „Toetusest moodustavad Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendid 70% ja riiklik kaasfinantseering 20%“ ei moodusta kogueelarvet ehk 100%.	
	RaM	Eelnõu seletuskirja punkti 2 teise lõigu viimases lauses kirjeldatakse meetme tegevust, mis ei ole korrektne. Tegemist on sekkumisega, mille nimetus tuleb seletuskirjas samuti korrigeerida vastavalt „Kogukonnapõhiste toetatud elamiste loomine teenusmajas“.	Arvestatud.
	RaM	Seletuskirjas on paragrahv 16 punkti 1 selgituse juures kirjeldatud „tegevust“, mis peab olema „sekkumine“ ning korrigeerida tuleb ka selle nime vastavalt „Kogukonnapõhiste toetatud elamiste loomine teenusmajas“.	Arvestatud.
	RaM	Põhiõiguste harta kontroll-lehe keskkonnakaitset puudutava kooskõla kinnituse juures ei piisa viitest „Analüüs ja maandamismeetmed“, vaid tuleb konkreetselt välja tuua, kus antud teemat seletuskirjas käsitletakse (nagu seda on tehtud eelpool III jaotis „Võrdsus“ juures).	Arvestatud.
	RaM	Määruse „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamise toetamine“ eelnõu § 22 lg-s 4 ja § 23 nimetuses ja lõigetes on kasutatud erinevat terminoloogiat, mis puudutab riigihanke alusdokumente. § 22 lg 4 on kasutatud mõistet „riigihanke seotud alusdokumendid“, § 23 pealkirjas ja lg-s 1 „riigihangete alusdokumendid“ ja § 23 lg-tes 2, 3 ja 4 „riigihanke alusdokumendid“. Palume ühtlustada mõisted asendades § 22 lg 4, § 23 pealkirjas ja lg-s 1 eelmainitud mõisted sõnaühendiga „riigihanke alusdokumendid“ vastavas käändes. RHS § 4 p 17 sätestab riigihanke alusdokumentide mõiste. Selle kohaselt on riigihanke alusdokumendid hanketeade, kontsessiooniteade, ideekonkursi kutse, pakkumuse esitamise ettepanek ja kõik hankija koostatud või viidatud muud dokumendid, milles on määratud ühe konkreetse riigihanke üksikasjad, sealhulgas pakkuja ja taotleja esitatud tingimused ja dokumentide	Arvestatud.

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		esitamise nõuded, tehniline kirjeldus, hankelepingu tingimused ning pakkumuste hindamise kriteeriumid. Kui sisustades mõisteid „riigihankega seotud alusdokumendid“ ja „riigihangete alusdokumendid“ pidas eelnõu koostaja silmas teistsugust tõlgendust kui RHS § 4 p 17 näeb ette, siis palun jätta käesolev märkus tähelepanuta, kuid ühtlustada määruses terminoloogia ning täiendada määruse eelnõu seletuskirja osas, mis selgitab, mis dokumente tuleks hankijal pidada riigihankega seotud alusdokumentideks/riigihangete alusdokumentideks. Juhime tähelepanu, et määruse seletuskirjas eelnõu 7. peatüki (viimane lõik) kohta on samuti nimetatud „riigihankega seotud alusdokumendid“.	
	RaM	Asendada tuleb määruse „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamise toetamine eelnõu § 23 lg 1 „riigihankelepingu“ sõnaga „hankelepingu“ ning „muudatuslepingu“ sõnaühendiga „hankelepingu muudatus“.	Arvestatud.
	RaM	Asendada tuleb määruse „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamise toetamine“ eelnõu lisas 1 „Kogukonnapõhine toetatud eluase“ p-s 2.3. sõna „hanke“ sõnaga „riigihanke“. Mõiste tuleneb RHS-st.	Arvestatud.
	RPM	Lisas 3 tärniga toodud selgitused (just kahe tärniga märgitud selgitus eakate osakaaluga korrigeeritud korterite arvu kohta on raskesti mõistetav).	Arvestatud.
Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK)			
	RTK	Juhul, kui on lubatud rekonstrueerimine ja ehitamine, siis TATi korrektne pealkiri on „... ehitamise (mitte rajamise) toetamine“, vt EhS § 4- rajamise all ei saa mõelda sh rekonstrueerimist, ehitamise all küll mõeldakse rekonstrueerimist ja ehitamist.	Arvestatud. Pealkirjast on eemaldatud sõna rajamine.
	RTK	Eelnõu § 4 lg 4 tõdetakse, et tegevused arvestavad Euroopa uue Bauhausi algatuse põhimõtetega, mis justkui ei eelda selle hindamist, kuid § 16 lg 1 p 1 on toodud, et hinnatakse Euroopa uue Bauhausi põhimõtetega	RÜ saab tehnilisest abist kaasab projektide hindamisse vastavad eksperdid. Samuti ei ole RÜ-l oma eksperte kavandatavate sotsiaalteenuste

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		arvestamist. Samuti on Bauhausi kontrollimine eelpool mainitud lõigus. Bauhausi põhimõtte kontrollimiseks projekti põhiselt ei ole Rakendusüksusel ressursi ning siin oleks selleks vaja Rakendusasutuse poolt juhendit.	hindamiseks. EL toetusfondide eelarved sisaldavad vahendeid vajalike ekspertide kaasamiseks.
	RTK	Eelnõu § 5 palun TATis ja/või SK-s täpsustada, kas taastuvenergiasüsteemide, automaatika ja tarkade juhtimisseadmete, sealhulgas andurid ja andmehõivesüsteemid on abikõlblikud kulud? Lisast 1 tulenevalt antud lahendustega tuleb projekteerimisel arvestada, need on igati kontseptsiooni toetavad, kuid TATis nende abikõlblikkus ei ole reguleeritud.	Arvestatud.
	RTK	ÜSM art 53 lg 3 punkt b kohaselt saab eelarveprojekti alusel anda toetust projektile, mille kogumaksumus ei ületa 200 000€. Kui mitte-ametlikus ringis oli § 11 lg 6 vastav piirang välja toodud, siis ametlikku ringi jõudnud eelnõust on see eemaldatud. Lisatud on küll viide eelnõusse § 5 lg 1 ÜM §-le 20 lg 1 p 1, mis omakorda viitab edasi ÜSMi vastavale sättele. Samas oleks toetuse saaja jaoks oluliselt selgem, kui toetuse andmise tingimustes selgelt välja tuuakse, et alla 200 000€ kogumaksumusega projektide kulude hüvitamise viis on erinev. Näiteks seletuskirjas lk 8 on see välja toodud: "Projekti, kogumaksumusega kuni 200 000 eurot, toetatakse kindlasummalise kulude arvestuse alusel, mis taotluse rahuldamise otsuses määratakse toetuse saaja esitatud eelarve alusel RÜ hinnangul abikõlblikuks." Palume eelnõus sätestada selgelt, et projekte kogumaksumusega alla 200 000€ toetatakse kindlasummalise maksena.	Arvestatud.
	RTK	Eelnõu § 6 võttes arvesse 2014+ perioodi kogemust teeme ettepaneku täiendada TATI nõudega, et projektiga alustatakse 12 kuu jooksul pärast taotluse rahuldamise, sh osalise, otsuse saamist.	Arvestades, et kõik projektid on erinevad ja kõik projektiga seotud tegevused ei ole abikõlblikud, näiteks detailplaneeringu koostamine, mis on ajamahukas töö, siis 12 kuu piirang ei võimaldaks neil KOVIDel toetust küsida, kus sobiliku krundi osas detailplaneering puudu.

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
	RTK	<p>Eelnõu § 7 lause "Toetusest moodustavad Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendid 70% ja riiklik kaasfinantseering 20%.". Jääb arusaamatuks, mis või kelle vahenditest kaetakse 10%.</p> <p>Siin on toetus matemaatiliselt 100% ja siis sellest moodustab ERF 70% ja RKF 30%. Need protsendid võivad olla teised, ja kokku peavad nad andma 100%.</p> <p>Samuti ei saa lähtuda Seletuskirja VI osast „Eelnõu rakendamise seotud...“, kus ERFi toetus on maksimaalselt 18 262 849 eurot (70%) ja RKF 5 217 957 eurot (20%) ning, millele lisandub toetuse saajate omafinantseering minimaalselt 2 608 978 eurot (10%), sest projektipõhine toetus ei saa olla moodustatud sh toetuse saaja omafinantseeringust.</p>	Arvestatud. § 7 sõnastatud ümber: „Toetuse maksimaalne osakaal on 60% kuni 90% abikõlblike kulude maksumusest vastavalt lisas 2 sätestatud KOV maksimaalsele toetusele. Sekkumise eelarvest moodustavad Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendid kuni 70% ja riiklik kaasfinantseering kuni 20% ning toetuse saaja omaosalus minimaalselt 10%.“
	RTK	Eelnõu § 9 - palun kontrollida ühendmääruse viide üle, ilmselt oleks õige viidata ÜM § 2 lõikele 3.	Arvestatud.
	RTK	<p>Eelnõu § 10 lg 1 p 4- Puhastulu regulatsiooni perioodil 2021-2027 ei ole, seega lisaks § 10 lg 1 p 4 kustutamisele palume eelnõu § § 24 lg 2 p 6 jätta välja puhastulu regulatsioon.</p> <p>§ 24 lg 2 punktist 6 tulenevalt projektiga ei tohi teenida puhastulu või teenitud puhastulu ei tohi ületa projekti abikõlblikest kuludest maha arvatud puhastulu.</p>	Arvestatud.
	RTK	Eelnõu § 10 lg 1 punkt 5- ei ole arusaadav selle dokumendi vajalikkus. Olemasolevas Eelnõu versioonis dokument ei oma mõju taotluse hindamisele. St, kui selgub, et projekti riskide esinemise tõenäosus ja mõju on suur, siis hetkel puudub igasugune regulatsioon jätta projekti toetamata. Mis lisaväärtust see dokument annab taotlusele? Samuti SK-s ei põhjendata selle dokumendi vajalikkust.	Projektide hindamiseks koostatakse eraldi projektide hindamise juhiseid, kus riskianalüüsi alusel saab hinnata mh toetuse taotleja suutlikkust projekti ellu viia.

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
	RTK	<p>Eelnõu § 22 lg 3 punkt 4 kohaselt tuleb taotlejal tagada rajatud kogukonnapõhise toetatud eluaseme eesmärgipärase kasutuse 20 aasta jooksul projekte tehtud lõppmaksest arvates, välja arvatud juhul, kui tegevuste muudatused on rakendusasutusega kooskõlastatud. Palun täpsustada, millistel õiguslikel alustel viimati nimetatud nõue põhineb. Juhime tähelepanu sellele, et CPR art 65 tulenev kestuse nõude periood on 5 aastat pärast toetusesaajale lõppmaks tegemist või, kui see on kohaldatav, siis riigiabi reeglites kehtestatud periood. TATig ei ole lubatud CPRis toodud maksimaalset kestuse nõude perioodi pikendada, võimalik on ainult selle lühendamine 3 aastale VKEdele toetuse andmisel.</p> <p>Toetuse andmisel kestuse nõue on 5 aastat projekti lõppmaksest. Pikem tähtaeg saab tulla üksnes teisest seadusest." Seega siin on ka õigusaktide taseme teema, et selline nõue saab tuleneda teisest seadusest või selle alusel antud õigusaktist. Seletuskirjas on selgitatud sotsiaalhoolekande seadusest tulenevaid nõudeid, kuid konkreetset 20-aastast kestuse nõuet sealt ei tulene. Arusaadav, et sotsiaalhoolekande eesmärkidel rajatud ehitised peab olema samal eesmärgil kasutatav pikema aja jooksul kui 5 aastat, kuid toetuse andmise õigusaktidest tulenevalt on maksimaalne periood 5 aastat (kui ei anta riigiabi) ning seetõttu ei saa TAT-is pikemat perioodi sätestada.</p>	Arvestatud. Vastavalt SHS §-le 17 on KOV alaliselt kohustatud tagama koduteenuse, mille eesmärk on täisealise isiku iseseisva ja turvalise toimetuleku tagamine kodustes tingimustes, säilitades ja parandades tema elukvaliteeti. Kuid seadus ei sätesta 20 aasta nõuet.
	RTK	Eelnõu § 22 lg 4- palun täpsustada, kas tegemist toetuse saaja õiguse või kohustusega, eelnevatel lõigetes on konkreetselt sõnastatud, mis on toetuse saaja kohustus või õigus (on õigus, on kohustus).	Arvestatud.
	RTK	Eelnõu § 24 lg 2 p 4- ettepanek edastada RA-le teadmiseks siiski taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse, mitte selle eelnõu.	Arvestatud.
	RTK	Eelnõu § 25 lg 3 p 1- kirjeldatud andmed on a priori e-toetuse keskkonnas iga projekti juures olemas (aruanne on projekti osa), ei ole arusaadav, miks neid peab dubleerima.	Arvestatud.

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
	RTK	Eelnõu § 26 lg 1- loetletud toetuse maksmise viisid, kuid soovitan selgemalt eristada, et projektides maksumusega kuni 200 000 € toetust makstakse kindlasummalise makse alusel ja tegelike kulude alusel, kui projekti maksumus on kallim, kui 200 000 €.	Arvestatud.
	RTK	<p>Eelnõu § 26 lg 5 on toodud: "Kindlasummaline makse või osaline makse tehakse vastavalt taotluse rahuldamiseotsuses määratud etappidele, mis võib põhineda muuhulgas teostatud tööde üleandmise-vastuvõtmise aktile ning sellele vastavale arvele." Palume tuua ka eelnõus välja, et kindlasummalist makset võib etappide kaupa maksta ning kui kindlasummalise makse lõpptulemus jääb saavutamata, kas siis etappide eest juba makstud nõutakse tagasi või mitte. Lisaks pöörame tähelepanu, et kindlasummalise makse puhul ei kontrollita kuludokumente. Seega palume eemaldada toodud sättest sõnastus "sellele vastavale arvele".</p> <p>Eelnõu § 26 lg 5- kindlasummalist makset ei saa teha osade kaupa, aga saab teha projektis mitu kindlasummalist makset, kui need etapid on võimalik eristada ja tõendada.</p>	Arvestatud. Lisatud lg-le 5 lause „Kui kindlasummalise makse lõpptulemus jääb saavutamata, siis etappide eest juba makstud nõutakse tagasi.“
	RTK	Seletuskiri lk 8, paragrahv 5 lõike 3 selgituses on kasutatud väljendit: "Mitteabikõlblikud kulud". 2021-27 perioodil seda enam ei kasutata. Soovitan kasutada: "abikõlbmatud kulud".	Arvestatud.
	RTK	<p>Seletuskirjas lk 10 alguses on toodud, et "Eskiisprojekti alusel saab hinnata planeeritud hoone Euroopa uue Bauhausi põhimõtetega arvestamist, kuluefektiivsust, eelarve realistlikust, võimekust projekti ellu viia, keskkonnahoidu ja kliimakindlust."</p> <p>Tuleks välja jätta keskkonnahoiu ja kliimakindluse osa, sest eelnõus on toodud, et tegevused vastavad "ei kahjusta oluliselt" põhimõttele ning samuti on hinnatud meetme tegevuste kliimakindlust. Neid ei ole mõistlik</p>	Meetme tegevuse osas on kliimakindluse analüüs esitatud, kuid vajalik on projekte hinnates hinnata, kas ka esitavad projekt sellele vastab, sh ka on näiteks arvestatud sadevete immutamisega pinnasesse jms.

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		projektipõhiselt kontrollida, kuna tegevused on ühetaolised ja juba hinnatud.	
	RTK	Seletuskirja lk 15 esimeses lõigus soovitame korrigeerida sõnastust. Ettepanek; "... ja toetus makstakse välja taotluse rahastamise otsuses märgitud kindlasummalise makse alusel pärast tööde teostamist.	Arvestatud.
	RTK	<p>Lisada eelnõusse või seletuskirja toetuse saaja kohustuste alla otsese viitena:</p> <p>Toetuse saaja on kohustatud täitma teavitamisnõudeid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele.</p> <p>Toetuse saajale on abistavam ja selgem, kui kohustusena viidata otse ka teavitamise määrusele ja mitte läbi 2 õigusakti ringiga.</p>	Arvestatud. Lisatud eelnõusse.
Eesti Linnade ja Valdade Liit (ELVL)			
	ELVL	Eelnõu Lisa 1, punkt 1 Alapunktis 1.3 on kirjas, et eluasemes peavad olema tagatud “nutikodu” ja “targa maja” lahendused. Teeme ettepaneku muuta see tingimus soovituslikuks, sest erivajadustega või eakad inimesed võivad ekslikult oma tegevustega rikkuda süsteeme (nt avavad akna, muudavad seadeid jne). Soovituslikuks tuleks teha ka monitoorimiseks ja/või kodujälgimiseks vajalike lahenduste sisse ehitamine. Juhul, kui see jääb kohustuslikuks, on vajalik klientidelt selleks eelnevalt nõusolek küsida ning tagada andmekaitse. Erivajadustega inimestel võib olla probleeme ka vaimse tervisega, mis võib süveneda, kui ta teab, et tema elu ja tegemised on igapäevasel monitoorimisel, sest psüühikahäiretega kaasnevad sageli ka paranoilised kinnisideed jälitamise kohta.	Toetuse andmise eesmärk on luua sotsiaalhoolekande seaduse §-i 15 mõistes abi- ja toetussvajadusega inimestele toimetulemist toetav kaasaegne elukeskkond, mille rajamisel võetakse KOV poolt arvesse kõiki uuenduslikke põhimõtteid. Käesoleva määruse Lisa 1 tuuakse välja käesoleva sekkumise raames Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite ja riiklik kaasfinantseeringu rahastuse toel rajatava hoone tehniline kirjeldus, mille juurde täpsustatakse, millistele strateegiatele, standarditele ja tingimustele hoone lahendus peab vastama. Punkti 1.3 mõte on rõhutada, et sihtgrupi

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>eripärast lähtuvalt tuleb rakendada lahendusi, mis aitavad monitoorida igapäevaselt isiku tervist ja toimetulemist. Lisa 1 punktis neli tuuakse välja ka võimalike funktsioonide ja seadmete osas detailsem loetelu, millega tuleb arvestada tehniliste lahenduste koostamisel. Loetelus on välja toodud võimalikud innovaatilised lahendused, mis tähendab meie poolt soovitusliku loetelu, mitte kohustusliku. Esitatud projekti taotluste puhul annab selliste lahenduste kasutamise planeerimine lisapunkte.</p>
		<p>Alapunktis 1.4 on välja toodud, et ühetoalise korteri suletud netopind on arvestuslikult 30-35 m². Puudub põhjendus, miks on otsustatud nii suure pinna kasuks. Juhul, kui on arvestatud liikumispuudega inimestega (ratastool), siis on korteri suurus sobiv, kuid kõik inimesed ei vaja ratastooli ja seetõttu ei ole mõistlik ehitada kõik korterid niivõrd suurena, sest hoone ülalpidamine võib olla kulukas, hoolimata erinevatest säästlikkuse tagamiseks rakendatavatest lahendustest. Teeme ettepaneku kaaluda suuremat lõtku, võimaldamaks omavalitsusel vastavalt piirkonna vajadustele, otsustada kuivõrd suured kortereid projekteerida. Kui eelnõu kohaselt on ühetoalise korteri suuruseks 30-35m² ja kahetoalise korteri suuruseks 45-50 m² (mis sisuliselt on juba pereelamu), kaaluda vahemikku ühetoalisel korteril 16-30 m² ja kahetoalisel 30-40 m² nii, et omavalitsusel oleks õigus ning võimalus projekteerida piirkonna eripäradele ning vajadustele vastav kogukonnamaja. Samuti teeme ettepaneku jätta paindlikumaks korterite jaotus, et iga omavalitsus saaks ehitada selles mahus 1- või 2-toalisi kortereid nagu kohapeal vaja.</p>	<p>Ligipääsetavus põhineb inimese elukaarel. Ligipääsetavus on hädavajalik puuetega inimestele, aga ta on kasulik ka paljudele teistele, näiteks kroonilistele haigetele, ajutise vigastuse või trauma läbinud inimestele, vähese keeleoskusega isikutele, lastele, eakatele jne. Seega ligipääsetavus on oluline vahend, et aidata neil sihtrühmadel ühiskonnaelus osaleda. Ligipääsetavus on tihedalt seotud universaalse disainiga, mis lähtub sellest, et keskkond peab olema kasutajasõbralik kõigile - ilma erilahendusi rakendamata.</p> <p>Kogukonnapõhise toetatud eluaseme puhul tuleb läbivalt arvestada ligipääsetavuse nõuete igakülgse tagamisega. Rahvastiku vananemisega kaasneva kõrvalabi vajaduse ja erivajadusega inimeste arvu kasvu arvesse võttes suureneb tulevikus nõudlus</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>toetavate teenuste ja kvaliteetsete hooldusvõimaluste tagamise järele.</p> <p>Vananev elanikkond, erivajadustega inimeste vajaduste teadvustamine on viinud olukorrani, kus kõik täna projekteeritavad kortermajad peaksid takistusteta rahuldama kaasava disaini nõudmisi.</p> <p>Universaalse disainiga korterite plaanid tuleb kavanda avarate liikumisruumidega (esik, koridor ja muud käigud tubade vahel, pääsud rõdudele, terrassidele), mis võimaldavad hõlpsat ja sujuvat ruumide kasutust ning ligipääsu. Korterite puhul tuleb kõige suuremat tähelepanu pöörata sujuvale liikumisele, ehk magamistoa, köögi ja WC-vannitoa kasutusmugavusele. Inimese turvalisust toetavad sealjuures ka nutikad lahendused.</p> <p>Korteri planeering tuleb teha nii, et korteril oleks võimalik "vananeda" koos selle elanikuga. Korter peab sobima nii liikumistakistustega inimesele, kes kasutab tugiraami, rulaatorit või ratastooli, aga samuti võtma arvesse ja toetama ka sügava kuulmislangusega inimese (sh kurdi) vajadusi. Kokkuvõtvalt peab rajatav korter rahuldama nii eaka kui ka tavalise pere vajadusi.</p> <p>Korterite pind on antud arvestuslikult, tagada tuleb korteris ratastoolis liikumise võimalus korteri</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>erinevate tsoonide ja sisustuse vahel, sh sissepääsu juures, köögileti ees, voodi ümbruses, garderoobikapi ees, tualettruumis. Kõik korterid tuleb rajada arvestusega liikumispuudega inimestega, ehk ratastooli ümberpööramise raadiusega.</p> <p>Ligipääsetavuse tagamiseks peab koostatav projekt vastama ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 29.05.2018 määrusele nr 28 "Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele" arvestades liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimeste erivajadusi, samuti ajutise iseloomuga erivajadusi, ligipääsetavuse standardile (EVS-EN 17210:2021). Võttes arvesse määruses toodut, ei ole võimalik ligipääsetavuse nõudeid täita väiksema ruutmeetrite arvu juures, mistõttu ei saa tehtud ettepanekuga arvestada.</p> <p>Eelnevast lähtuvalt ei saa me aktsepteerida Lisas 1 toodud korteri suuruste alandamist, mis ei võimaldaks tagada rajatavates korterites takistusteta liikumist. Korterite jaotuse puhul oleme ette andnud esialgse ühtse lähenemise 1- ja 2-toalitse korterite arvule, mida võib kohalik omavalitsus etteantud piirides hoonet planeerides muuta. Samuti võib KOV planeerida oma rahastusel üle Lisas 3 toodud piirarvu kortereid, mille puhul</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>jääavad vastavad ehitus- ja muud kulud tema enda kanda.</p> <p>Korterite pind on antud arvestuslikult, tagada tuleb korteris ratastoolis liikumise võimalus korteri erinevate tsoonide ja sisustuse vahel, sh sissepääsu juures, köögileti ees, voodi ümbruses, garderoobikapi ees, tualettruumis. Kõik korterid tuleb rajada arvestusega liikumispuudega inimestega, ehk ratastooli ümberpööramise raadiusega.</p>
	ELVL	Alapunktis 1.5. loetletakse ruumid, mis peavad paiknema toetatud eluaseme üksuses lisaks korteritele. Teeme ettepaneku lisada siia ruum majavanemale või -korrapidajale.	<p>Deinstitutsionaliseerimise käigus liigutakse hoolekande osutamise institutsionaalselt mudelilt kogukonnapõhisele mudelile, mis tähendab, et inimesele vajalikku tuge ja abi osutatakse kogukonna keskel, säilitades talle võimalus olla kaasatud ja langetada iseseisvalt otsuseid kogukonna poolt pakutavate teenuste kasutamisel.</p> <p>Euroopa Liidu ekspertgrupp on liikmesriikidele koostanud juhised deinstitutsionaliseerimise põhimõtete elluviimiseks ning määratlenud selles protsessis olulised institutsiooni ja kogukonnapõhiste teenuste mõisted. Iga liikmesriik võib küll täpsemalt kirjeldada, mida peetakse institutsiooniks ja kuidas rakendatakse deinstitutsionaliseerimise protsessis ekspertgrupi juhiseid, kuid Euroopa struktuurifondidest eraldatud</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>raha kasutamisel järgitakse juhistes sõnastatud määratlusi.</p> <p>Seega, käesoleva sekkumise raames rajatava toetatud eluaseme puhul ei pea me võimalikuks alapunktis 1.5. toodud loetelu laiendamist. Loodava elukeskkonna puhul järgitakse Euroopa Liidu poolt paika pandud deinstitutionaliseerimise põhimõtteid ja me ei soosi institutsionaalse hooldusmudeliga toetava tegevuskeskkonna loomist.</p>
	ELVL	<p>Punkt 4 Teeme ettepaneku jätta soovituslikuks infrapuna, kukkumis- ning põrandaandurite sisse ehitamine, samuti mitte rakendada või jätta soovituslikuks meditsiiniliste näitajate esitamise/jälgimise süsteemi, kommunikaatori ja virtuaalsete süsteemide paigaldamine.</p>	<p>Käesolevale punktile vastasime juba oma esimeses põhjenduse juures, et punkti 4 loetelus on meie poolt välja toodud võimalikud innovaatilised lahendused, mis tähendab meie poolt etteantud soovitusliku loetelu. Muutsime punkti 4 sissejuhatavat lauset, et selle mõte oleks paremini mõistetav.</p> <p>Loodava toetatud elamise planeerimisel ja ehitamise juures on riigi poolne suund soodustada toetuse saaja poolt hoones erinevate kaasaegsete lahenduste kasutuselevõtmist, mis aitavad hoonet eksploatatsioonis hoida energiasäästlikult ja optimaalsete kulutusetega. Lisaks peame väga oluliseks, et hoones võetaks kasutusele võimalikult palju nutikaid lahendusi, mis võimaldavad ka ilma püsivat personali kohapeale kaasamata tagada hoones elavatele isikutele turvalisus.</p>
	ELVL	<p>Lisas 3 on sätestatud, et maksimaalselt toetatavate korterite arv on 24 omavalitsuse kohta, sh kuni kuus korterit elamu kohta, mis tähendab, et</p>	<p>Täname tehtud ettepanekute eest. Juhime teie tähelepanu, et Tallinna linn saab meie</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		<p>näiteks Tallinn, kus elab 84 000 eakat, võib rajada madala ja keskmise abi- ja toetusvajadusega inimestele kokku neli kuuekorterilist maja. Tallinna linna seisukohalt ei ole nimetatud lisas toodud korterite jaotus proportsionaalne, kuna sama palju kortereid on ette nähtud ka omavalitsustele, kus elab üksnes paar tuhat eakat. Eelduslikult vajaks Tallinna linn toetust vähemalt eakate arvuga proportsionaalselt, et teiste kohalike omavalitsustega samaväärselt kortereid ehitada. Mõistame, et antud meetmega ei ole võimalik Eestis kogu teenusmajade vajadust katta, aga sedavõrd piirav ja ebavõrdne kohtlemine suurte elanikkonnaarvuga omavalitsuste suunal ei ole kohane. Tallinn pakub välja järgmised lahendusvariandid: 1) rakendada Tallinna linnale erisust, millega võimaldatakse iga Tallinna linnaosa kohta esitada taotlus 24 korteri ehitamiseks: arvestades Tallinna linna elanikkonna arvu ja sotsiaalhoolekande korraldust, on iga linnaosa käsitletav ja võrreldav eraldiseisva omavalitsusena; 2) rakendada maksimaalse korterite arvu määratlemisel loogikat, kus kuni 10 000 eaka kohta on maksimaalne korterite arv 24 ning iga järgneva 10 000 eaka kohta lisandub veel 24. Selline aritmeetiline korterite maksimaalmäära arvestamine eakate arvu järgi annaks võimaluse arvestada mingilgi määral suuremate omavalitsuste tegelikku vajadust. 3) muuta paindlikumaks eelnõu § 10 lg 2 piirang, mille kohaselt võib taotleja esitada ühe taotluse vastavalt lisas 3 määratud maksimaalsele eluruumide arvule. Samuti võiks olla võimalus esitada taotlus ka rohkematele korteritele vastavalt vajadusele ja omavalitsuse võimekusele. Maksimaalmäära ületavate korterite rahastamisel võiks olla võimalus kasutada ära teistest omavalitsustest üle jäävaid toetusmeetme vahendeid. Need võiksid konkreetsete hindamiskriteeriumide alusel minna jaotamisele omavalitsuste vahel, kes on huvitatud ja võimelised ehitama rohkem kortereid ning on esitanud vastavasisulise taotluse. Palume kaaluda, kas on mõistlik tingimus, mille</p>	<p>toetusmeetme rahastuse toel rajada ka ühe kuni 24 korteriga kogukonnapõhise toetatud eluaseme. Tallinna linnal on lubatud ka üle Tallinna haldusterritooriumi eri linnaosadesse eri suuruses hoonete rajamine, näiteks 2 hoonet (12 korteriga). Samuti ei keela me KOV oma vahendite ja käesoleva toetusmeetme rahastuse kombineerimisel rajamast ka suuremaid hooneid, mis võtaks arvesse linnalise piirkonna eripärasid.</p> <p>Kindlasti ei ole meil võimalik antud toetusmeetme piiratud rahastuse mahtude toel lahendada kõikide suuremate kohalike omavalitsuste ees olevaid väljakutseid. Meie eesmärk on luua üle riigi kõigile 79 KOV-le võimalused tulla toetustmeetmesse kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamiseks raha taotlema. Juhul kui meil tekib võimalus täiendava taotlusvooru korraldamiseks seoses rahaliste vahendite ülejäägiga, saame kaaluda teie poolt punktis 2 tehtud ettepanekut.</p> <p>Võimaldades Tallinna linnaosadel taotleda eraldi toetust, tähendab see, et 7 teist kohaliku omavalitust jäävad toetuseta. Sekkumise eesmärk on toetada võimalikult paljusid kohalike omavalitsusi, seega esitatud ettepanek ei toeta sekkumise üldist eesmärki.</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		<p>kohaselt võib ehitada kortermaja kuni kuue korteriga. Tegemist on väikepiirkondadesse ja hajaasustustesse sobiva lahendusega, mis on ebaproportsionaalne tiheasustusega linnapiirkondades. Väikemaja ehitamine linnalises keskkonnas suurte kortermajade vahele võib arhitektuuriliselt olla mittesobiv ning tuua esile asustuse eripära olukorras, kus me ei soovi sildistada sotsiaalhoolekandelisi objekte, vaid pigem luua tavapäraselt sobituvat infrastruktuuri. Lisaks tähendaks see ka ehituskulude kallinemist võrreldes olukorraga, kui oleks võimalik ehitada suuremaid ja keskkonda sobivaid hooneid. Ettepanek on tiheasustustega linnapiirkondades ühe kortermaja suuruseks määrata kuni 24 korterit ühes hoones.</p>	
	ELVL	<p>Paragrahv 2 lõikes 1 on kirjas, et toetuse andmise eesmärk on luua sotsiaalhoolekande seaduse § 15 mõistes toetusvajadusega inimestele toimetulemist toetav elukeskkond. Samas eelnõu dokumendid keskenduvad ainult 65+ vanuses inimestele eluaseme tagamisele (Lisa 1 punkt 1.4.; seletuskiri lk 2,3; Lisa 3). Leiame, et ennetusmeetodina võib olla hinnatud abivajaduse korral põhjendatud kogukonnapõhine toetatud eluase ka noorematele, et pidurdada väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenusele sattumist.</p>	<p>Käesoleva määrusega ei ole me seadnud KOV-le piiranguid hinnatud abivajadusega täisealiste isikutele teenuse pakkumiseks.</p> <p>Määrusest lähtuvalt võib kohalik omavalitsus suunata eluaseme teenusele lisaks 65 + vanusegrupile ka teisi madala või keskmise abi- ja toetussvajadusega täisealisi, et vältida inimeste suundumist institutsionaalsele väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenusele. Meie poolne ootus on, et kohaliku omavalitsuse üksusel tuleb ise määratleda oma eluruumi tagamise teenuse korras vastavat õigust omavad isikud.</p>
	ELVL	<p>Paragrahv 7 kohaselt on toetuse maksimaalne osakaal 90% kuni 60% abikõlblike kulude maksumusest. Vastaval Lisas 2 toodule on määr 60% määratud 14-le omavalitsusele. Leiame, et protsentuaalne vahetegemine võib olla omavalitsusi ebavõrdselt kohtlev. Sotsiaalhoolekandeliste abimeetmete loomisel ei peaks seadma selliseid eritingimusi, vaid</p>	<p>Täname kommentaari eest. Tõepoolest on toetuse maksimaalne osakaal 60% kuni 90% abikõlblike kulude maksumusest vastavalt lisas 2 sätestatud KOV maksimaalsele toetusele. Täpsustame, et diferentseeritud rahastust on riigi poolsete</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
		<p>soodustama kõiki omavalitsusi võrdsetel alustel valdkonda panustama. Juhime tähelepanu, et suurema tulubaasiga kohalikes omavalitsustes on üldjuhul kulud (tööjõukulu, investeeringud jne) suuremad nii sotsiaalhoolekandeline abi korraldamisel kui ka muudes valdkondades. Ka konkreetse meetmega seonduvalt kannavad suurema tulubaasiga omavalitsused suuremaid kulusid, seda nii soetatava kinnisvara kui ka ehitusinvesteeringute osas. See tähendab, et need omavalitsused on võrreldes teistega ebasoodsamas olukorras, ühelt poolt madalama toetusmäära ja teiselt poolt suuremate kulude kaudu. Ettepanek on kohelda kõiki omavalitsusi toetusmäära osas võrdselt ja/või anda hindamiskriteeriumides suurema omaosalusega panustavatele omavalitsustele kõrgem hinne, mis võimaldaks kohalikel omavalitsustel hinnata taotluse esitamisel paremini oma finantsvõimekust.</p>	<p>toetusmeetme puhul planeeritud Sotsiaalministeerium ja ka Rahandusministeeriumi poolt ka varasemalt.</p> <p>Nõudes suuremat omaosalust tulukamatelt KOVIDelt võimaldab see meil toetada rohkem objekte. Samuti võimaldab see lähenemine ühtlustada regionaalseid arenguid ja võimalusi ning tagada vajalik taristu ka piirkondades, kus nende enda finantsiline võimekus on madalam.</p>
	ELVL	<p>Paragrahv 8 kohaselt saab taotlejaks olla ainult kohalik omavalitsus, mis teeb ehitamise ja hilisema eksploatatsiooni kallimaks käibemaksu võrra + 22%. Samuti võib see omavalitsusele kaasa tuua vajaduse täiendava kompetentsiga ametniku palkamiseks, mis suurendab kulu personalile. Teeme ettepaneku lülitada võimalike taotlejate hulka ka äriühingud (kinnisvara haldavad), mille omanik on 100% kohalik omavalitsus.</p>	<p>Täname tehtud ettepaneku eest. Käesoleva määruse § 5 lõikes 2 on välja toodud järgmiste § 4 lõikes 1 toodud tegevuste elluviimiseks ja § 2 kohaste tulemuste saavutamiseks vajalikud tööde kulud vastavalt §-s 7 sätestatud piirmääradele ja taotluse rahuldamise otsusele abikõlblikud kulud.</p> <p>Juhime teie tähelepanu, et ka projektijuhtimise kulu on abikõlblik, mis võimaldab meie arvetes kohalikul omavalitsusel leida ja saada ka katte pädeva projektijuhi või koostööpartneri palkamiseks.</p> <p>Vastavalt ühendmääruse § 17 punktile 13 ei ole käibemaks, kui see on käibemaksuseseaduse alusel tagasi saadav abikõlblik. Küll, aga on taotluse rahuldamise otsusest lähtuvalt kõigil toetuse saajate puhul abikõlblik punktide 1-12 nimetatud kulude hüvitamise juures ka tegevusega seotud</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>käibemaksu osa katmine proportsionaalselt rakenduva omaosalusega abikõlblik, kui see ei ole käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav.</p> <p>Valdadel ja linnadel on õigus delegeerida avalikke ülesandeid era- või kolmanda sektori organisatsioonidele, sõlmides lepinguid äri- või mittetulundusühingutega. Teenuste delegeerimine on lubatud ka kohaliku omavalitsuse osalusega juriidilisele isikule.</p> <p>Kohaliku omavalitsuse avalike ülesannete täitmiseks investeringutoetuste andmine ei ole üldjuhul riigiabi.</p> <p>Riigiabi eeskirju kohaldatakse üldjuhul vaid siis, kui abisaaja on ettevõtja, kuid Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt loetakse ettevõtjaks kõik majandustegevusega tegelevad üksused sõltumata nende õiguslikust seisundist ja nende rahastamise viisist. Teisisõnu, mistahes tegevus, mis seisneb kaupade ja teenuste pakkumises turul, on majandustegevus. Seega kuulub riigiabi reeglite kohaldamisalasse ka kõikide selliste KOV-de omandis olevate juriidiliste isikute (ettevõtjate) ja allüksuste toetamine, mis tegelevad turul kaupade ja teenuste pakkumisega (näiteks vee-ettevõtted, kinnisvara haldusfirmad, ühistransporti pakkuvad ettevõtted jmt).</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>Tagamaks riigiabi osas selgust ja kõigi osaliste võrdset kohtlemist, ei pea me hetkel võimalikuks partnerite ringi laiendamist valla- või linnavalitsusele omandisse kuuluva juriidiliste isikute, ega ka 100% eraõiguslike juriidiliste isikute näol.</p> <p>Tänane Eesti õigusruum ei keela kohalikul omavalitsusel hilisemalt anda valmiva hoone opereerimist või seal erinevate tegevuste korraldamist üle KOV hallatavale asutuse või KOV omandis olevale juriidilisele isikule või 100% eraõiguslikele juriidilisele isikule.</p>
	ELVL	<p>Probleemid võivad kerkida valminud nutika hoone hilisema eksploatatsiooni käigus, mis võib olla väga kallis ja tekitada mitteedukatel omavalitsustel probleeme hoonesüsteemide ja hoone haldamisel. Ebaselgeks jääb ja vajaks täpsustamist, kas korteri hinna kujundamises saab kulude hulka arvata näiteks tehniliste seadmete 100% amortisatsiooni, lähtuvalt raamatupidamise sise-eeskirjast või ainult omavalitsuse omaosaluse (välistades EL vahendite osa) eest soetatud osa.</p>	<p>Täname kommentaari eest. Leiame, et hästi korraldatud riigihanke ja pädeva hoolduspartneri leidmise kaudu on võimalik kirjeldatud riske maandada. Pigem võib üle riigi erinevate EL struktuurifondide rahastuse toel rajatud objektide puhul tõdeda, et saavutatakse suurem kokkuhoid kütte ja energiakulude osas ning uuendusliku lähenemistega hoone haldamisel ei kaasne kulude kallinemist. Süsteemi valikul tasub kohe algusest peale kindlasti eelistada avatud ja tulevikukindlat hooneautomaatika standardit, mis võimaldab siduda avatud protokolliga süsteeme ning annab võimalused senisest suuremaks energiakokkuhoiuks.</p>

Teema või säte	Asutus	Ettepaneku sisu	Ettepanekuga arvestamise ettepanek ja põhjendused
			<p>Materiaalse ja immateriaalse põhivara objektide soetusmaksumus amortiseeritakse üldjuhul kuluks nende hinnangulise kasuliku eluea jooksul.</p> <p>Käesolevas määruses ei ole plaanis selles osas täpsemaid juhised sätestada, sest KOV peavad lähtuma raamatupidamise seadusest tulenevast ning rahandusministeeriumi 11.12.2003 määruses nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist,, sätestatud põhimõtetest.</p>
Muhu Vallavalitsus			
	Muhu VV	<p><u>Lisa 1 Tehniline kirjeldus.</u> Mõistame innovatsiooni vajadust ja möödapääsmatust, aga kuna valdav osa rajatavate elupindade elanikest saavad olema eakad, siis on tunne, et võib-olla on pisut üle tegelike vajaduste osad tehnilised nõuded (robotid jm innovaatika). Lisaks rajamiskulude suurenemisele kergitab see oluliselt ka edaspidi maja halduskulusid – kõik need keerukad seadmed vajavad pidevat hoolt, vajadusel remont, koolitusi jms.</p>	<p>Lisa 1 sätestab võimalikud innovaatilised lahendused, mis tähendab soovitusliku loetelu, mitte kohustusliku.</p>
	Muhu VV	<p>Palume rakendada ka Muhu vallale sarnaselt teiste väiksemate saarvaldadega (Kihnu, Ruhnu, Vormsi) maksimaalselt 80% toetusmäära.</p>	<p>Kihnu, Ruhnu, Vormsi erand tuleneb „Püriasustusega väikesaarte seadusest“, mis sätestab püriasustusega väikesaarte saareliste tingimuste eripära. Seaduse kohaselt on püriasustusega väikesaar alla 100 km² suurune saar, kus elab vähemalt viis elanikku. Muhu, Hiiumaa ja Saaremaa on suursaared ja neile vastav eripära ei laiene.</p>